

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

כת.

עין משפט נר מצוה

(א) מגילה כו. ג (ג) יומא (יט.) א (לפני כו.) (ד) פסחים קט. ט"ז שהיא (ר"ע, ט) ז"ב קל"ג. (ו) ועי' סנהדרין יא. ומה שדפסם שם בגליון כספ' רש"ל דמחוק ור"א, (ז) נכס"א: (ח) תלמוד, (ט) ובערך סח' כספ' הערוך עיני נפלא ע"ש, (טו) גרסות יא. עירובין יג: לעל ג. ז: (י) ושמע' כט: ועיני, (יא) עירובין ז: עירובין י: כפ"א, (יב) גמ' טו, (יג) וקדושין לז: (יד) וי"ל שלא ערומים, (טו) כפ"א: דקדוק, (טז) כפ"א: מלמד, (יז) וי"ל וקמ"ל לז, (יח) ע"י בערוך ערך סח' פירוש ע"י, (יט) ובעוד ז' מה שמוספות חגיגה טו. ד"ה שבו וכו' כספ' היוצאנו ע"ש,

תורה אור השלם

1. להחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא:
2. בספת תשבו בעצת משלי ח כא
3. דבר אל בני ישראל איה או אשה כי יעשו מקל חטאת האדם למעל מעל בני ואשמה הנפש ההוא:

במדבר ה ו

הגהות הב"ח

(א) גמ' שיש עטורת ויום הכפורים: (ב) רש"י ד"ה משנה בגו. י"ב והכ"ט כפ"י י"ד קל' הארץ כפ"י בגימ' ז' צב"ד יומר מפרש"י כחן:

גליון הש"ס

גמ' כל לרבות את הקטנים. עיני פסחים דף מג ע"ב מו"י ד"ה מאן שמעת:

מוסר רש"י

הרן מערבי פסחים. כתי שקטו היתוקות ביום ולא גללה בשעת הגדה (פסחים טז). ראויים שמחיה עליהן שכניה. אלא שכן היום גורס ואין הדיור רלוו לכן (ושב"ט ב"ב קדד). שתעמוד להם חמה כיהושע. ולמטה ימי מערה חמה דנפקא לן בתמ' ע"ז (כה) חלל חל, אלא משום דאין מחזיקין כל כך במטה חללן זיושע (ב"ב טז). גמרא. סדרת המשניות כעין שאטו מפרשין עליהן לא שט' כי מקומו מתקלקל כו' (טז). הלכות. הלכה למשה מסיני (טז). ואגרות. מדריש פסוק בגון מנוחם ונראשית רבה ויקרא רבה (טז). דקדוקי תורה. ויז' דוחי לכס' המטה (ויקרא לז) למדרישין מניה דס' השקן (טז). ודקדוקי סופרים. כגון גזירות שגורו ממניין לא שט' יבא ליה איסור מורה (טז). קלים וחמורים. גמ' דן מנלמו (טז). וגבורת שרות. בגון ילף קיהה קיהה משדה עפרון (טז). עי' קדושין ב. א. תקופות.

הסם מצטל ליה. להאי פקק לגבי חלון וחשיב ליה מכותל עממו הלךך הוי מוסיק אצל סדין אגן סהדי דלא מצטיל ליה לגבי סוכה וסופו ליעלו הלךך לא פשיטא לרבי אליעזר דליהוי מוסיק: אינן אלא מפי השמועה. בתמיה: הוקקונו. כלומר תוקיקוני לומר דבר כו' אגדי לכס' את מדותיו וזו אחת מהן: **שיח' חולין.** דכתיב ושמחו כלומר מה שספק בידי לא מפניו (שטרמחי) ככל אלה ואי אפשר שאמרו רבותי דבר צבית המדרש ולא תמיד: **הון מערבי פסחים.** מפני עשיית פסחיים ופניו היתוקות שלא ישנו כך מפורש בפסחים (דף קט): **וערבי יוס הכפורים.** שצריך לאכול מצעוד יוס: משנה. (ט) כגון משנה וצרייתא של עשה סדרים: **גמרא.** זו היא סכרא שהיו התנאים אחרונים מדקדקים בצדי הרשאים הסמומים לפרשם ולתון צפן טעם כמו שעשו האמוראים אחר התנאים שפירשו דברי התנאים שלפניהן וקצבו צפן גמרא ואותו דיוקם) צדימי התנאי' קראל הש"ס: **פלוט.** הלכה למשה מסיני כגון גוד ולבד ודופן עקומה שיעורין (לפינן מחליץ עשר נטיעות ערבה וניסוך המים: דקדוקי סורה. ריבוי אמות שצריך לדרוש צפן ריבוי ומעטים כגון האורה להוציא הנשים שדקדקה התורה בלשונה לכתוב אות יתירה ללמד: דקדוקי סופרים. שהסופר לא תדקק אחר מעשה הצביות ולהחמיר ולעטות סייג ואזנים לתורה וגזרו גזרות להחמיק את האדם מן העצירה ודכותה בצבורות (ד' ל: גר הבא לקבל מורה עליו חון מדבר אחד אין מקבלין אותו ר' יוסי אומר אפילו דקדוק אחד מדקדוקי סופרים: קלים וחמורים. דברים הלמדין צק"ו שניתנו לדון מעמלן לכל אדם ולא פירשו כלום צדימי: וגזרות שוות. דברים הלמדין צ"ג: **תקופות.** חשבון הילוך חמה ולכנה: **וגימטריאות.** דברים הלמדין בלשון גימטריא כגון (ימינה כה) שש"ך צבל צל"ח צ"ש כסדים (סס נה) לז קמי צל"ח צ"ש סדה מנון (לקמן ד' גב:) צל"ט צ"ח וכן לפי מנין האותיות כגון ססס נזרות שלשים יוס (מזר ד' ה:). מקדוש יהיה יהי"ה בגימטריא שלשים הון: **שיח' מלאכי פסחים שיח' שדים שיח' דקלים.** לא ידענא מאי היא:

משנות כובסין ומשלות שועלים. יסקדו קדמונים לתת אמתלא לתוכחתם ומולין אותן כזכוכים וצשועלים כגון (סנהדרין גט). מלזנין זרק את אלה אכלו צוסר: **היווס דאזני ורנא.** כל איצעי' להו לאזני ורנא הוה מספקא להו וצכוין נתן את לבו ונתן צפן טעם וציני אמוראים נשתכחו: **נשרף.** שהיו מלאכי השרת מתקבלין סביביו לשמוע דברי תורה מפיו: **בתנ"י מטס ראיה.** בתמיה: **נשים ועבדים.** מפרש בגמרא: **גב' האורה.** צבני ישראל ישבו צכוכות: **אורה זה אורה.** אי הוה כתיב אורה הוי משמע כל תולדות הקטנים. לקמן רמין מתניתא עלה: **צעיוני.** יוס הכפורים דכתיב [ויקרא טז] מענו את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו האורה והגר אלמא ה' לרבויה אחת: **אמר רבה הלכתי נינו ואסמיניה רבנן אקראי.** הך תרי מיני ליכא למידרשינהו לתרווייהו מקראי דאס' זו ה' לרבות אף זו ה' לרבות ואס' זו למעט אף זו למעט אלא על פי הלכה שנאמרה למשה מסיני צאחד מהן לחילוף נאמרו שני דברים הללו וזו לחיוב וזו לפטור ותדא מניייהו לאו ממשמעוה' אלא רבנן אסמיניהו אקראי חדא ממשמעוה' ותדא אסמכתא בעלמא דאלו קרא חילופא משמע ולמיתא אחריתי אחת: ה"ג הי קרא רבנן אסמיניהו אקראי חדא ממשמעוה' ותדא הי קרא הי מניייהו ממשמעוה' והי לאו ממשמעוה' דקרא דאלו קרא חילופא משמע אלא מהלכתא הוה דאממר ותו למא לי קרא למא לי הלכתא לא צכוכה לפטור ולא צעיוני לחיוב: **נשים פטורות.** זכ"ק דקדושין (ד' לז). מפרש: **יוס הכפורים.** לא תעשה הוה וכתת הוה וכל מלות לא תעשה צין זמן גרמא צין לא זמן גרמא נפקא לן בצדושין (ד' לה). מדרש יהודה דמיציות:

התם הוה דמבטל אבל הכא דלא מבטל לא ת"ר מעשה רבבי אליעזר ששבת בגליל העליון ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה שתיים עשרה אמר להם שמעתי שמונה עשר אמר להם לא שמעתי ר' יוסי בר' יהודה אומר חילוף הדברים שמונה עשר אמר להם שמעתי שתיים עשרה אמר להם לא שמעתי אמרו לו כל דברך אינן אלא מפי השמועה אמר להם הוקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי (מימי לא קדמוני אדם בבית המדרש ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי בולא שחתי שיחת חולין ולא אמרתי דבר (לא שלא שמעתי מפי רבי מעולם אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידיו אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם (ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש החוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים וכן היה ר' אליעזר תלמידו נוהג אחריו תנו רבנן (שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה (כמשה רבינו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל קמן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה (וגמרא הלכות ואגרות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים (שיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים דבר ודבר קמן דבר גדול מעשה מרכבה דבר קמן הויות דאביי ורבא לקיים מה שנאמר והנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא וכי מאחר שקמן שבכולן כך גדול שבכולן על אחת כמה וכמה אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף: **בתנ"י** (מי שהיה ראשו ורובו כסוכה ושולחנה בתוך הבית יב"ש פוסלין וב"ה מכשירין אמרו להם ב"ה לב"ש לא כך היה מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את רבי יוחנן בן החורנית ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורובו כסוכה ושולחנה בתוך הבית ולא אמרו לו דבר אמרו להם ב"ש (משם ראיה אף הם אמרו לו אם כן היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך יגשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה (קמן שאינו צריך לאמו חיוב בסוכה מעשה (ולדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך על גבי המטה בשביל קמן: **גמ'** מה"מ דת"ר אורה זה אורה (2) האורח להוציא את הנשים (כל לרבות את הקטנים אמר מר האורח להוציא את הנשים למימרא דאורה בין נשים בין גברי משמע והתניא האורח לרבות את הנשים האורחיות שחייבות בעינוי אלמא אורה גברי משמע אמר רבה הלכתא נינהו ואסמיניהו רבנן אקראי הי קרא והי הלכתא ותו קרא למא לי הלכתא למא לי הא סוכה מצות עשה שהזמן גרמא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות (6) יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה

הסם מצטל ליה. להאי פקק לגבי חלון וחשיב ליה מכותל עממו הלךך הוי מוסיק אצל סדין אגן סהדי דלא מצטיל ליה לגבי סוכה וסופו ליעלו הלךך לא פשיטא לרבי אליעזר דליהוי מוסיק: אינן אלא מפי השמועה. בתמיה: הוקקונו. כלומר תוקיקוני לומר דבר כו' אגדי לכס' את מדותיו וזו אחת מהן: שיח' חולין. דכתיב ושמחו כלומר מה שספק בידי לא מפניו (שטרמחי) ככל אלה ואי אפשר שאמרו רבותי דבר צבית המדרש ולא תמיד: הון מערבי פסחים. מפני עשיית פסחיים ופניו היתוקות שלא ישנו כך מפורש בפסחים (דף קט): וערבי יוס הכפורים. שצריך לאכול מצעוד יוס: משנה. (ט) כגון משנה וצרייתא של עשה סדרים: גמרא. זו היא סכרא שהיו התנאים אחרונים מדקדקים בצדי הרשאים הסמומים לפרשם ולתון צפן טעם כמו שעשו האמוראים אחר התנאים שפירשו דברי התנאים שלפניהן וקצבו צפן גמרא ואותו דיוקם) צדימי התנאי' קראל הש"ס: פלוט. הלכה למשה מסיני כגון גוד ולבד ודופן עקומה שיעורין (לפינן מחליץ עשר נטיעות ערבה וניסוך המים: דקדוקי סורה. ריבוי אמות שצריך לדרוש צפן ריבוי ומעטים כגון האורה להוציא הנשים שדקדקה התורה בלשונה לכתוב אות יתירה ללמד: דקדוקי סופרים. שהסופר לא תדקק אחר מעשה הצביות ולהחמיר ולעטות סייג ואזנים לתורה וגזרו גזרות להחמיק את האדם מן העצירה ודכותה בצבורות (ד' ל: גר הבא לקבל מורה עליו חון מדבר אחד אין מקבלין אותו ר' יוסי אומר אפילו דקדוק אחד מדקדוקי סופרים: קלים וחמורים. דברים הלמדין צק"ו שניתנו לדון מעמלן לכל אדם ולא פירשו כלום צדימי: וגזרות שוות. דברים הלמדין צ"ג: תקופות. חשבון הילוך חמה ולכנה: וגימטריאות. דברים הלמדין בלשון גימטריא כגון (ימינה כה) שש"ך צבל צל"ח צ"ש כסדים (סס נה) לז קמי צל"ח צ"ש סדה מנון (לקמן ד' גב:) צל"ט צ"ח וכן לפי מנין האותיות כגון ססס נזרות שלשים יוס (מזר ד' ה:). מקדוש יהיה יהי"ה בגימטריא שלשים הון: שיח' מלאכי פסחים שיח' שדים שיח' דקלים. לא ידענא מאי היא:

כל עוף שפורח עליו מיד נשרף. שהדברים שמחים כנתינתם צדימי שנתנה תורה צאש וענין זה מלניו מדרש בעודל דרבי אליעזר ורבי יהושע שהיו מסובין כסעודה ולהטעם האש סביבם: **הלכתא נינהו.** הלכתא היא גרסינן לשון יחיד דחדא מינייהו הלכתא ותו לא וצריש צנות כותים (מה דף לז). גבי אין לי אלא אשה נקט לשון רבים לפי שמסופק על שניהם הי מינייהו הלכתא: השוה

התם הוה דמבטל אבל הכא דלא מבטל לא ת"ר מעשה רבבי אליעזר ששבת בגליל העליון ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה שתיים עשרה אמר להם שמעתי שמונה עשר אמר להם לא שמעתי ר' יוסי בר' יהודה אומר חילוף הדברים שמונה עשר אמר להם שמעתי שתיים עשרה אמר להם לא שמעתי אמרו לו כל דברך אינן אלא מפי השמועה אמר להם הוקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי (מימי לא קדמוני אדם בבית המדרש ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי בולא שחתי שיחת חולין ולא אמרתי דבר (לא שלא שמעתי מפי רבי מעולם אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידיו אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם (ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש החוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים וכן היה ר' אליעזר תלמידו נוהג אחריו תנו רבנן (שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה (כמשה רבינו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים גדול שבכולן רבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה (וגמרא הלכות ואגרות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים (שיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים דבר ודבר קמן דבר גדול מעשה מרכבה דבר קמן הויות דאביי ורבא לקיים מה שנאמר והנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא וכי מאחר שקמן שבכולן כך גדול שבכולן על אחת כמה וכמה אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף: **בתנ"י** (מי שהיה ראשו ורובו כסוכה ושולחנה בתוך הבית יב"ש פוסלין וב"ה מכשירין אמרו להם ב"ה לב"ש לא כך היה מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את רבי יוחנן בן החורנית ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורובו כסוכה ושולחנה בתוך הבית ולא אמרו לו דבר אמרו להם ב"ש (משם ראיה אף הם אמרו לו אם כן היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך יגשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה (קמן שאינו צריך לאמו חיוב בסוכה מעשה (ולדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך על גבי המטה בשביל קמן: **גמ'** מה"מ דת"ר אורה זה אורה (2) האורח להוציא את הנשים (כל לרבות את הקטנים אמר מר האורח להוציא את הנשים למימרא דאורה בין נשים בין גברי משמע והתניא האורח לרבות את הנשים האורחיות שחייבות בעינוי אלמא אורה גברי משמע אמר רבה הלכתא נינהו ואסמיניהו רבנן אקראי הי קרא והי הלכתא ותו קרא למא לי הלכתא למא לי הא סוכה מצות עשה שהזמן גרמא וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות (6) יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה

התם הוה דמבטל אבל הכא דלא מבטל לא ת"ר מעשה רבבי אליעזר ששבת בגליל העליון ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה שתיים עשרה אמר להם שמעתי שמונה עשר אמר להם לא שמעתי ר' יוסי בר' יהודה אומר חילוף הדברים שמונה עשר אמר להם שמעתי שתיים עשרה אמר להם לא שמעתי אמרו לו כל דברך אינן אלא מפי השמועה אמר להם הוקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי (מימי לא קדמוני אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי בולא שחתי שיחת חולין ולא אמרתי דבר (לא שלא שמעתי מפי רבי מעולם אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידים אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם (ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש החוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים וכן היה ר' אליעזר תלמידו נוהג אחריו תנו רבנן (שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה (כמשה רבינו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים גדול שבכולן רבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה (וגמרא הלכות ואגרות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים (שיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים דבר ודבר קמן דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קמן הויות דאביי ורבא, פי' קטן עשה שהזמן גרמא נשים פטורות (6) יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה

התם הוה דמבטל אבל הכא דלא מבטל לא ת"ר מעשה רבבי אליעזר ששבת בגליל העליון ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה שתיים עשרה אמר להם שמעתי שמונה עשר אמר להם לא שמעתי ר' יוסי בר' יהודה אומר חילוף הדברים שמונה עשר אמר להם שמעתי שתיים עשרה אמר להם לא שמעתי אמרו לו כל דברך אינן אלא מפי השמועה אמר להם הוקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי (מימי לא קדמוני אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי בולא שחתי שיחת חולין ולא אמרתי דבר (לא שלא שמעתי מפי רבי מעולם אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידים אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם (ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש החוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים וכן היה ר' אליעזר תלמידו נוהג אחריו תנו רבנן (שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה (כמשה רבינו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים גדול שבכולן רבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה (וגמרא הלכות ואגרות דקדוקי תורה, ודקדוקי סופרים, קלין וחמורים, וגזירה שוה, תקופות, וגימטריא, שיחת מלאכים, ושיחת שדים, ושיחת דקלים, משלות שועלים, משלות כובסין, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות דאביי ורבא, פי' קטן עשה שהזמן גרמא נשים פטורות (6) יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה

התם הוה דמבטל אבל הכא דלא מבטל לא ת"ר מעשה רבבי אליעזר ששבת בגליל העליון ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה שתיים עשרה אמר להם שמעתי שמונה עשר אמר להם לא שמעתי ר' יוסי בר' יהודה אומר חילוף הדברים שמונה עשר אמר להם שמעתי שתיים עשרה אמר להם לא שמעתי אמרו לו כל דברך אינן אלא מפי השמועה אמר להם הוקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי (מימי לא קדמוני אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי בולא שחתי שיחת חולין ולא אמרתי דבר (לא שלא שמעתי מפי רבי מעולם אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידים אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם (ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש החוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים וכן היה ר' אליעזר תלמידו נוהג אחריו תנו רבנן (שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה (כמשה רבינו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים גדול שבכולן רבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה (וגמרא הלכות ואגרות דקדוקי תורה, ודקדוקי סופרים, קלין וחמורים, וגזירה שוה, תקופות, וגימטריא, שיחת מלאכים, ושיחת שדים, ושיחת דקלים, משלות שועלים, משלות כובסין, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות דאביי ורבא, פי' קטן עשה שהזמן גרמא נשים פטורות (6) יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה

(6) איט מונין ואלי' דל' ואח"כ נשמחו מהן וכן פירש"י וציני האמוראים נשמחו.

התם הוה דמבטל אבל הכא דלא מבטל לא ת"ר מעשה רבבי אליעזר ששבת בגליל העליון ושאלוהו שלשים הלכות בהלכות סוכה שתיים עשרה אמר להם שמעתי שמונה עשר אמר להם לא שמעתי ר' יוסי בר' יהודה אומר חילוף הדברים שמונה עשר אמר להם שמעתי שתיים עשרה אמר להם לא שמעתי אמרו לו כל דברך אינן אלא מפי השמועה אמר להם הוקקתוני לומר דבר שלא שמעתי מפי רבותי (מימי לא קדמוני אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הנחתי אדם בבית המדרש ויצאתי בולא שחתי שיחת חולין ולא אמרתי דבר (לא שלא שמעתי מפי רבי מעולם אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידים אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם (ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש החוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים וכן היה ר' אליעזר תלמידו נוהג אחריו תנו רבנן (שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה (כמשה רבינו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון עשרים בינונים גדול שבכולן רבן יוחנן בן זכאי אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה (וגמרא הלכות ואגרות דקדוקי תורה, ודקדוקי סופרים, קלין וחמורים, וגזירה שוה, תקופות, וגימטריא, שיחת מלאכים, ושיחת שדים, ושיחת דקלים, משלות שועלים, משלות כובסין, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות דאביי ורבא, פי' קטן עשה שהזמן גרמא נשים פטורות (6) יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה